

Зразок оформлення статті:

УДК 911.3

*Сергій Петренко, к. геогр. н., доцент
e-mail: petrenko@ukr.net**Олександр Шевченко, аспірант
e-mail: shevchenko@gmail.com**Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна***ВИЗНАЧЕННЯ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

У статті визначено галузі спеціалізації сільськогосподарського виробництва адміністративних районів Харківської області із застосуванням методів середньозваженого рангу та середньогалузевого відсотка. В основу розрахунків покладено середні обсяги реалізації 6 груп сільськогосподарської продукції та середні ціни її реалізації за 2009 – 2011 роки. На основі розрахунків виділено 7 груп районів за особливостями спеціалізації сільського господарства. Проаналізовано зміни спеціалізації сільського господарства Харківської області у ринкових умовах.

Ключові слова: сільське господарство, галузь спеціалізації, метод середньогалузевого відсотка, метод середньозваженого рангу, рентабельність виробництва.

Сергей Петренко, Александр Шевченко. ОПРЕДЕЛЕНИЕ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ХАРЬКОВСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье определены отрасли специализации сельскохозяйственного производства административных районов Харьковской области с применением методов средневзвешенного ранга и среднеотраслевого процента. В основу расчетов положены средние объемы реализации 6 групп сельскохозяйственной продукции и средние цены ее реализации за 2009 – 2011 годы. На основе расчетов выделены 7 групп районов по особенностям специализации сельского хозяйства. Проанализированы изменения специализации сельского хозяйства Харьковской области в рыночных условиях.

Ключевые слова: сельское хозяйство, отрасль специализации, метод среднеотраслевого процента, метод средневзвешенного ранга, рентабельность производства.

Serhiy Petrenko, Oleksandr Shevchenko. DETERMINATION OF THE AGRICULTURE SPECIALIZATION IN KHARKIV REGION

The article deals with defining of agricultural industries specialization of Kharkiv region's administrative districts. In order to determine sectors of specialization average volume of production in physical units and average prices of its realization for 2009-2011 have been calculated. Sectors of specialization were determined based on an analysis of indicators of 6 agricultural goods groups: cereals, oilseeds, sugar beet, meat cattle and poultry, milk and dairy products, and eggs.

To determine the agricultural specialization methods of the average weighted rate and the average sectoral percent have been applied. With help of the method of the average weighted rate a number of specialization sectors in each region's district has been calculated, the method of the average sectoral percent has been applied for clarification of received results.

Sectors of the agricultural specialization within districts of Kharkiv region have been identified and grouping of districts on features of their specialization has been conducted. 7 groups of districts have been highlighted, each of them has its own specific agricultural specialization: 1) grain economy and and cultivation of oilseeds, 2) grain economy, cultivation of oilseeds and dairy cattle, 3) grain economy, cultivation of oilseeds and sugar beet production, and 4) poultry, cultivation of oilseed and grain economy, 5) pig breeding, growing oilseeds, cultivation of oilseeds and dairy cattle, 6) poultry and cultivation of oilseeds, 7) poultry.

Based on results of the conducted research the following conclusions have been made:

- The vast majority districts of Kharkiv region specialize exclusively in plant – in particular – the cultivation of grains and oilseeds;

- livestock is a sector of specialization in 9 districts, but it is a leader in the structure of agricultural production only in 4 areas;

- imbalances in the ratio of plant and livestock may pose a threat to food security in the region.

Keywords: agriculture, specialization of an industry, method of the average weighted rate, method of the average industry percent, profitability.

Постановка проблеми. За останні два десятиліття ринкових перетворень у регіонах України в цілому та в Харківській області зокрема відбулися суттєві зміни в галузевій і територіальній структурі сільськогосподарського виробництва. Ці перетворення характеризуються зростанням одних та занепадом інших галузей сільського господарства, зміною господарської спеціалізації сільських територій.

Список використаних джерел:

1. Кандиба Ю. Внутрішньорегіональні відмінності рівня спеціалізації зернового господарства Харківської області / Ю. Кандиба, А. Юр'єва // Часопис соціально-економічної географії: міжрегіон. зб. наук. праць. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – Вип. 9(2). – С. 159-163.
2. Пістун М.Д. Географія агропромислових комплексів: Навч. посібник / М.Д. Пістун, В.О. Гуцал, Н.І. Провотар. – К.: Либідь, 1997. – 200 с.
3. Середні ціни реалізації сільськогосподарськими підприємствами (крім малих) продукції сільського

господарства (1996-2011 рр.) // Головне управління статистики у Харківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uprstat.kharkov.ukrtel.net/ua/stat/stat_inf/sg/tab8.html.

References:

1. Kandyba, Yu., Yurieva, A. (2010). Vnutrishnioregionalni vidminnosti rivnia spetsializatsii zernovoho hospodarstva Kharkivskoi oblasti [The territorial differences of level specialization of grain farming of the Kharkov region]. *Chasopys sotsialno-ekonomichnoi geografii: mizhregion. zb. nauk. prats.* Kharkiv: KhNU imeni V.N. Karazina, 9(2), 159-163.
2. Pistun, M.D., Hutsal, V.O., Provotar N.I. (1997). Geografiia agropromyslovykh kompleksiv: Navch. posibnyk [Geography agriculture: Tutorial]. K.: Lybid, 200.
3. Seredni tsiny realizatsii silskohospodarskymu pidpryemstvamy (krim malykh) produktsiyi silskoho hospodarstva (1996-2011 rr.) [Average sale prices for agricultural companies (except small) agricultural products]. Holovne upravlinnia statystyky u Kharkivskiy oblasti. Available at: http://uprstat.kharkov.ukrtel.net/ua/stat/stat_inf/sg/tab8.html